

Europa jako wspólnota kulturowa – interpretacja wybranych esejów Zbigniewa Herberta i Zygmunta Kubiaka

1. Cele lekcji

a) Wiadomości

Uczeń:

- zna fragmenty esejów Z. Herberta i Z. Kubiaka,
- wie, jakie są korzenie kultury europejskiej.

b) Umiejętności

Uczeń potrafi:

- wskazać w analizowanym tekście cechy gatunkowe eseju,
- dostrzec uniwersalne wartości europejskie pochodzące z tradycji judeochrześcijańskiej, antycznej (grecko-rzymskiej), nowożytnej,
- sformułować własną opinię, przekonująco bronić swoich racji,
- zadbać o kulturę słowa i poprawność językową wypowiedzi.

2. Metoda i forma pracy

Dyskusja

Rozmowa nauczająca

3. Środki dydaktyczne

Teksty wybranych esejów Z. Herberta i Z. Kubiaka.

4. Przebieg lekcji

a) Faza przygotowawcza

Lekcję poprzedza praca domowa polegająca na lekturze wybranych esejów Zbigniewa Herberta z tomu *Barbarzyńca w ogrodzie* np. *Lascaux*, *Siena*, *Piero della Francesca* oraz *Z Rzymu* i z *Neapolu*, a także tekstu Zygmunta Kubiaka z książki *Nowy brewiarz Europejczyka*.

b) Faza realizacyjna

Nauczyciel zapisuje tytuł lekcji, a następnie inicjuje dyskusję poświęconą tematyce ciągłości tradycji europejskiej w eseistyce Herberta i Kubiaka. Kierunek pracy wyznaczają następujące pytania i polecenia:

Czy określenie Cz. Miłosza *Rodzinna Europa* można odnieść również do esejów omawianych pisarzy? Uzasadnijcie odpowiedź.

Jakie wartości są najbliższe Herbertowi, a jakie Kubiakowi?

Wypełnijcie kartę pracy ucznia (w dwóch częściach). Zaznaczcie innym kolorem zdania świadczące o subiektywizmie ocen pisarza.

Czy zgadzasz się poglądami przedstawionymi przez eseistów? Uzasadnij odpowiedź.

Jak wytłumaczylibyście popularność gatunku eseistycznego współcześnie?

Zinterpretujcie tytuły książek: *Barbarzyńca w ogrodzie* i *Nowy brewiarz Europejczyka*.

c) Faza podsumowująca

Zajęcia zamykamy prośbą o syntezę wniosków na temat obrazu kultury europejskiej w eseistyce obu pisarzy oraz o scharakteryzowanie języka i kompozycji esejów. Spostrzeżenia uczniów można zapisać w formie punktów na tablicy.

We wnioskach powinny się znaleźć takie informacje, jak: autorski zapis refleksji, często związanych z podróżami, kompozycja asocjacyjna, kompozycja otwarta, erudycyjność, środki stylistyczne itp.

5. Bibliografia

1. Herbert Z., *Barbarzyńca w ogrodzie*, Czytelnik, Warszawa 2004.
2. Kubiak Z., *Z Rzymu i z Neapolu*, [w:] tegoż *Nowy brewiarz Europejczyka*, Biblioteka „Więzi” Warszawa 2001, s. 56-65.
3. Makowiecki A. i in., „Pamiętajcie o ogrodach...”. *Literatura – kultura – język*, cz. 3, *Podręcznik dla liceum ogólnokształcącego, liceum profilowanego i technikum*, WSiP, Warszawa 2003.

6. Załączniki

a) Karta pracy ucznia

Autor	Zbigniew Herbert
Miejsca odwiedzane przez pisarza	
Wzmiankowane dzieła literackie i plastyczne	

Historia	
Autor	Zygmunt Kubiak
Miejsca odwiedzane przez pisarza	
Wzmiankowane dzieła literackie i plastyczne	
Historia	

b) Zadanie domowe

Wykonaj polecenie 2 ze strony 415 w podręczniku (uczniowie ustosunkowują się w pisemnej wypowiedzi do sądu Z. Herberta: „Żadna wielkość nie da się oddzielić od tego, co ją podtrzymuje”; „[...] jak jestem obywatelem Ziemi, dzieckiem nie tylko Greków i Rzymian, ale prawie nieskończoności”).

7. Czas trwania lekcji

45 minut

8. Uwagi do scenariusza

Lekcja przeznaczona jest dla klasy trzeciej liceum ogólnokształcącego z rozszerzonym programem języka polskiego.